

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Δ΄
ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο

(Άρθρο 40 παρ. 1 Κ.τ.Β.)

Στην Αθήνα, σήμερα, 20 Οκτωβρίου 2026, ημέρα Τρίτη και ώρα 17.05΄ στην Αίθουσα Γερουσίας του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, υπό την προεδρία του Προέδρου της, κυρίου Γεώργιου Κοτρωνιά, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Συνέχιση της συζήτησης επί του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2027» (3η συνεδρίαση).

Στη συνεδρίαση παρέστησαν ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, καθώς και αρμόδιοι υπηρεσιακοί φορείς.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής, αφού διαπίστωσε την ύπαρξη απαρτίας, κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης και έκανε την α΄ ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής.

Παρόντες ήταν οι Βουλευτές κ.κ.: Αβραμόπουλος Δημήτριος, Ακτύπης Διονύσιος, Αραμπατζή Φωτεινή, Αυγενάκης Ελευθέριος, Αυγερινούπουλου Διονυσία – Θεοδώρα, Βλάχος Γεώργιος, Καράογλου Θεόδωρος, Καρασμάνης Γεώργιος, Κόνσολας Εμμανουήλ (Μάνος), Κοτρωνιάς Γεώργιος, Κυρανάκης Κωνσταντίνος, Κωτσός Γεώργιος, Λιβανός Μιχαήλ, Λιούτας Αθανάσιος, Μηταράκης Παναγιώτης (Νότης), Μπαραλιάκος Ξενοφών (Φώντας), Παπαδόπουλος Μιχαήλ (Μιχάλης), Πασχαλίδης Ιωάννης, Πέτσας Στυλιανός (Στέλιος), Σιμόπουλος Ευστράτιος (Στράτος), Σκόνδρα Ασημίνα, Σκρέκας Κωνσταντίνος, Σκυλακάκης Θεόδωρος, Σταϊκούρας Χρήστος, Σταμενίτης Διονύσιος, Συρεγγέλα Μαρία, Τραγάκης Ιωάννης, Τσιάρας Κωνσταντίνος, Χαρακόπουλος Μάξιμος, Αποστολάκη Ελένη-Μαρία (Μιλένα), Γερουλάνος Παύλος, Κατρίνης Μιχαήλ, Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις), Μπιάγκης Δημήτριος, Σπυριδάκη Αικατερίνη (Κατερίνα), Σταρακά Χριστίνα, Καραθανασόπουλος Νικόλαος, Μεταξάς Κωνσταντίνος Βασίλειος, Τσοκάνης Χρήστος, Βιλιάρδος Βασίλειος, Φωτόπουλος Στυλιανός, Γιαννούλης Χρήστος, Καριπίδης Ιωάννης, Παππάς Νικόλαος, Βορύλλας Ανδρέας, Τσιρώνης Σπυρίδων, Καζαμιάς Αλέξανδρος, Δραγασάκης Ιωάννης, Μάλαμα Κυριακή, Μπάρκας Κωνσταντίνος, Παπαϊωάννου Αρετή και Τσακαλώτος Ευκλείδης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Αρχίζει η τρίτη και τελευταία συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων στο πλαίσιο της συζήτησης επί του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού του έτους 2027 και όπως γνωρίζετε η συζήτηση διεξήχθη μόνο σε τρεις συνεδριάσεις.

Κατά την πρώτη συνεδρίαση τοποθετήθηκαν οι Γενικοί Εισηγητές των Κοινοβουλευτικών Ομάδων.

Στη δεύτερη παρουσιάστηκαν οι θέσεις των Ειδικών Εισηγητών των Κοινοβουλευτικών Ομάδων.

Στο πλαίσιο λοιπόν, της συνεδρίασης της σημερινής θα τοποθετηθούν οι βουλευτές που έχουν εγγραφεί στον κατάλογο των ομιλητών και όποιος άλλος συνάδελφος επιθυμεί να

λάβει τον λόγο σας παρακαλώ να ενημερώσει τη Γραμματεία της Επιτροπής. Ο προβλεπόμενος χρόνος για τους εγγεγραμμένους βουλευτές έχει καθοριστεί στα 6 λεπτά, προφανώς με την ανοχή που επιβάλλει η σοβαρότητα του νομοσχεδίου.

Τον λόγο έχει η κυρία Παπαϊωάννου.

ΑΡΕΤΗ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ: Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε. Εγώ δεν είμαι Οικονομολόγος και άκουσα και θα ακούσω και τους υπόλοιπους Οικονομολόγους με πάρα πολύ ενδιαφέρον. Μπορώ να δω την γενική εικόνα σαν βουλευτής αλλά και σαν πολίτης που ζω μέσα σε αυτή την κοινωνία. Ξεκίνησε ο κ. Πιερρακάκης χθες με την παρατήρηση ότι η αβεβαιότητα έχει γίνει σχεδόν μόνιμο χαρακτηριστικό της διεθνούς οικονομίας. Μας είπε ότι η πραγματική δύναμη μιας οικονομίας, κρίνεται από την ικανότητά της να αντέχει στις αναταράξεις, να προστατεύει τους πολίτες της και να συνεχίσει να αναπτύσσεται. Όχι μόνο κύριε Υπουργέ, η πραγματική δύναμη μιας οικονομίας κρίνεται και από το αν αυτή η προστασία και η ανάπτυξη που αναφέρατε διαχέεται στην κοινωνία. Πουθενά δεν μας είπατε λοιπόν πώς αυτή η ανάπτυξη θα γίνει ουσιαστικά αντιληπτή από το μέσο πολίτη και όχι με ασπирίνες. Όχι, τον φτωχό πολίτη, τον μέσο Έλληνα που παλεύει να βγάλει το μήνα με 24% αθροιστική αύξηση στις τιμές τροφίμων από το 2022 μέχρι σήμερα και μόνο 14% αύξηση στο μέσο μισθό και περίπου το ίδιο, 14%, αύξηση στις συντάξεις η οποία σε πάρα πολλούς συνταξιούχους δεν εμφανίστηκε καν στο λογαριασμό τους συμψηφίστηκε με την προσωπική διαφορά μέχρι φέτος. Στις αρχές του 2026 ο κύριος Μητσοτάκης ανακοίνωσε το κόσψιμο της προσωπικής διαφοράς στη μέση.

Κυρίες και κύριοι καλοί είναι οι αριθμοί, αλλά από μόνοι τους είναι κατ' αντιστοιχία με τον επιστημονικό όρο *in vitro*, εργαστηριακά θεωρητικά κατασκευάσματα. Μόνο αν έχουν ουσιαστικές επιπτώσεις στην καθημερινότητα έχουν πραγματική αξία. Όταν για το Σεπτέμβριο, καταγράφηκε στην Ελλάδα, πληθωρισμός 5,1% έναντι 3,7% στην Ευρωζώνη τι μπορούμε να περιμένουμε;

Πράγματι, το φυσικό αέριο στην Ευρώπη σχεδόν τριπλασιάστηκε μέσα σε ένα χρόνο από τα 32 στα 89 ευρώ, κάτι που έχει πολύ σημαντικές επιπτώσεις και στην παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος στην πατρίδα μας, διότι από το τέλος του 2027 το ρωσικό αέριο το οποίο συμμετέχει κατά 40% στην παραγωγή ηλεκτρισμού στην Ελλάδα, σταματάει λόγω κυρώσεων προς τη Ρωσία.

Ο Γενικός Εισηγητής της πλειοψηφίας είπε για την εξάρτηση από τις επιλογές άλλων, αλλά πώς προέκυψε αυτή; Τολμήσατε να ζητήσετε συγκεκριμένα γι' αυτό που είπα, για το ρωσικό αέριο που συμμετέχει στην παραγωγή ρεύματος σε εμάς, τολμήσατε να ζητήσετε παράταση αυτής της τροφοδότησης από το ρωσικό αέριο; Τολμήσατε να πείτε στις Βρυξέλλες ότι αυτές οι επιλογές εξάρτησης θα κατέστρεφαν και τους ίδιους; Ας το λέγατε τουλάχιστον και ας επιμένετε όσο σας έπαιρνε. Οι πολιτικοί πρέπει να βλέπουν μακριά, όχι να σύρονται πίσω από τους τεχνοκράτες, οι τεχνοκράτες υπάρχουν για να λύνουν τα προβλήματα ώστε να γίνονται αυτά που αποφασίζουν οι πολιτικοί, όχι για να προτείνουν οι ίδιοι τις λύσεις εξ ορισμού και εξ αρχής.

Φροντίσατε, και το πολύ απλό, να αποκτήσετε έγκαιρα μπαταρίες για αποθήκευση της πράσινης άφθονα παραγόμενης ενέργειας από φωτοβολταϊκά και ανεμογεννήτριες; Όχι, και πάλι τρέχουμε κατάιδρωμένοι, αφού αναγκαστήμαστε να επανα-αγοράσουμε τη δική μας

ενέργεια από την προνοητική Βουλγαρία. Αυτά συμβαίνουν όταν σε ένα διασυνδεδεμένο σύστημα δεν φροντίζουμε τα του οίκου μας και καλυπτόμαστε εκ των υστέρων για τις όποιες αποτυχίες και αστοχίες πίσω από τις διεθνείς συγκυρίες, οι οποίες επιδρούν βεβαίως, αλλά γι' αυτό εκλεγήκατε, για να παλεύετε κατά περίπτωση, όχι για να βάζουμε αυτόματους πιλότους και να ακολουθούμε τις οδηγίες και τις πορείες άλλων άκριτα. Τι βλέπουμε στην πράξη;

Τρία χρόνια τώρα ετοιμάζουμε προϋπολογισμούς. Περαιτέρω αύξηση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών, αδυναμία τιθάσευσης του πληθωρισμού και είναι ξεκάθαρο επίσης ότι η Ελλάδα στην Περιφέρεια μαραζώνει. Ό,τι δεν αγγίζει ο τουρισμός σβήνει, οικονομικά και δημογραφικά, αυτή είναι η πραγματικότητα δυστυχώς και αυτή βιώνουμε εμείς που δεν ζούμε μόνο στην Αθήνα.

Μίλησε προχθές η κυρία Κεραμέως, για ένα πρόγραμμα επιδότησης για εργαζόμενους με τηλεργασία που θα κατοικούν σε δυσπρόσιτες περιοχές. Αναρωτήθηκε κανείς αν στις επιλέξιμες περιοχές, υπάρχει αξιόπιστο internet; Αν υπάρχει ένα δημοτικό σχολείο να πάει κάποιος το παιδί του;

Δουλεύετε λοιπόν, αποσπασματικά ασυντόνιστα και γι' αυτό χωρίς θετικό, κοινωνικό αποτύπωμα, ώστε να μη φτάνουμε να έχουμε κοινωνικές αναταράξεις σαν αυτές που παρακολουθούμε τις τελευταίες μέρες σε ευρωπαϊκές πρωτεύουσες και οι οποίες δίνουν την ευκαιρία και σε ακραία στοιχεία, υποκινούμενα ή μη, να παρεισφρήσουν με τα γνωστά αποτελέσματα.

Είδαμε τις συζητήσεις πριν λίγες μέρες για τον Ευρωπαϊκό Προϋπολογισμό, έπεσαν στο κενό λόγω αντίθετων θέσεων και διαφορετικών συμφερόντων. Τελικά, με ελάχιστες ελαχιστότατες εξαιρέσεις, όλοι οι προϋπολογισμοί της Ευρώπης συντάσσονται επί τη βάσει των συμφερόντων του Βερολίνου και της διατήρησης μιας Ευρώπης που θα ήταν μια βολική αγορά για τα προϊόντα της. Αυτό κύριοι τελείωσε, ο έλεγχος χάθηκε, πλέον οι πραγματικά μεγάλοι του πλανήτη μοιράζουν την παγκόσμια πίτα ερήμην της Ευρώπης που δεν κατάφερε να γίνει μια πραγματικά μεγάλη δύναμη με κοινή φωνή, αφού δεν κατάλαβε ότι έπρεπε να ενωθεί πραγματικά και δίκαια, αλλιώς θα χανόταν.

Και δυστυχώς, το μέλλον της δεν προδιαγράφεται εύκολο ούτε και ανεκτό, πιστεύω, για τους ευρωπαίους πολίτες κατ' επέκταση και για μας. Πράγματι θα πρέπει η εγρήγορση η δική σας και η δική μας να είναι μεγάλη. Είναι απολύτως αναγκαία.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Και εμείς ευχαριστούμε την κυρία Παπαϊωάννου. Συνεχίζουμε δίνοντας τον λόγο στον κ. Σταϊκούρα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού για το 2027 κατατίθεται πράγματι σε μια περίοδο αυξημένης αβεβαιότητας και σημαντικών γεωπολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων. Μέσα σε αυτό το ασταθές διεθνώς περιβάλλον, η χώρα μας καταφέρνει να διατηρεί τη δημοσιονομική της αξιοπιστία, να διαφυλάσσει την αναπτυξιακή της δυναμική και να προχωρά με συνέπεια και συνέχεια στο δρόμο της οικονομικής ωρίμανσης και της ευρωπαϊκής σύγκλισης.

Η πρόοδος αυτή αποτυπώνεται σε πέντε βασικούς δείκτες.

Πρώτον, η ελληνική οικονομία διατηρεί την αναπτυξιακή της πορεία. Για έβδομο συναπτό έτος, η οικονομία μας προβλέπεται να καταγράψει ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης υψηλότερους από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης.

Δεύτερον, η ανάπτυξη αποκτά πιο υγιή θεμέλια. Το επενδυτικό κενό της χώρας έναντι της Ευρωζώνης έχει περιοριστεί σημαντικά από το 2019 και προβλέπεται να μειωθεί περαιτέρω το 2027.

Τρίτον, η αγορά εργασίας συνεχίζει να βελτιώνεται. Η ανεργία ακολουθεί πτωτική πορεία και προβλέπεται να υποχωρήσει το 2027 στο χαμηλότερο επίπεδο από το 2008.

Τέταρτον, η δημοσιονομική υπευθυνότητα παραμένει σταθερή επιλογή. Η Ελλάδα συγκαταλέγεται στις χώρες με τις καλύτερες δημοσιονομικές επιδόσεις στην Ευρωζώνη καταγράφοντας σημαντικά πρωτογενή πλεονάσματα. Πλεονάσματα που συνδέονται κυρίως, αλλά όχι μόνο, με την αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας, την αύξηση της απασχόλησης και την προσπάθεια περαιτέρω περιορισμού της φοροδιαφυγής. Την ίδια στιγμή, το δημόσιο χρέος, ως ποσοστό του ΑΕΠ, αναμένεται να καταγράψει για έβδομο συνεχόμενο έτος τη μεγαλύτερη αποκλιμάκωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πέμπτον, η πρόοδος δημιουργεί προϋποθέσεις για την σταδιακή σύγκλιση με την Ευρώπη. Εφόσον επιβεβαιωθούν οι σχετικές προβλέψεις για την αύξηση του πραγματικού κατά κεφαλήν ΑΕΠ, η απόσταση που χωρίζει το κατά κεφαλήν εισόδημα της Ελλάδος από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, αναμένεται να περιοριστεί περαιτέρω.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτή η επιτυχημένη επταετής πορεία της ελληνικής οικονομίας δεν ήταν ούτε εύκολη ούτε αυτονόητη. Ήταν αποτέλεσμα πολιτικής βούλησης, άσκησης συνεκτικής οικονομικής στρατηγικής, ρεαλιστικού σχεδιασμού, συλλογικής προσπάθειας και σκληρής δουλειάς. Ωστόσο, αυτή η πρόοδος δεν σημαίνει αυτομάτως ότι κάθε πολίτης αισθάνεται πως η δική του οικονομική κατάσταση έχει βελτιωθεί και αυτό είναι ένα ζήτημα που οφείλουμε να αντιμετωπίσουμε με ειλικρίνεια. Γιατί, παρά τη θετική πορεία των βασικών οικονομικών μεγεθών, πολλοί συμπολίτες μας εξακολουθούν να πιέζονται από το κόστος ζωής. Αισθάνονται ότι οι δυσκολίες παραμένουν, ότι οι ανισότητες επιμένουν και ότι η βελτίωση των δεικτών δεν μεταφράζεται πάντα με την ίδια ταχύτητα σε βελτίωση της καθημερινότητάς τους. Ο επίμονα υψηλός πληθωρισμός, η αντίληψη ότι σε αρκετές αγορές επικρατούν ολιγοπωλιακές συνθήκες, η ανησυχία για τη διεύρυνση των οικονομικών ανισοτήτων και η επιβράδυνση της βελτίωσης ορισμένων οικονομικών δεικτών, τροφοδοτούν αυτή την αίσθηση.

Ενδεικτικά, οι επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξήθηκαν κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες την πρώτη τετραετία, ενώ για τη δεύτερη τετραετία εκτιμάται μέχρι το τέλος του 2027 αύξηση περίπου 2,5 ποσοστιαίων μονάδων. Το κενό Φ.Π.Α. ένας σημαντικός δείκτης της έκτασης της φορολογικής συμμόρφωσης μειώθηκε κατά 12,5 ποσοστιαίες μονάδες την πρώτη τετραετία με περαιτέρω μείωση κατά 2,5 μονάδες την επόμενη περίοδο. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 25 δισεκατομμύρια ευρώ την πρώτη τετραετία παραμένοντας σταθερές μετέπειτα και η κατά κεφαλήν κατανάλωση βελτιώθηκε κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες την πρώτη τετραετία ενώ στη συνέχεια παρέμεινε περίπου στάσιμη. Τα

στοιχεία αυτά δεν αναιρούν τη συνολική πρόοδο, μας υπενθυμίζουν όμως ότι η πρόοδος δεν αρκεί να διατηρείται, πρέπει να επιταχύνεται, να αποκτά μεγαλύτερο βάθος και κυρίως να γίνεται περισσότερο αισθητή στην πραγματική οικονομία και στην καθημερινότητα των πολιτών.

Την ίδια στιγμή η χώρα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές διαρθρωτικές προκλήσεις, χαμηλή παραγωγικότητα, δυσμενείς δημογραφικές εξελίξεις, ελλείψεις σε δεξιότητες που έχει ανάγκη η οικονομία, υψηλό κόστος στέγασης, έντονες περιφερειακές ανισότητες, εύθραυστη εμπιστοσύνη στους θεσμούς, συνολικά στους θεσμούς. Πρόκειται για προκλήσεις που δεν αντιμετωπίζονται με εύκολες υποσχέσεις. Απαιτούν στοχευμένες πολιτικές, επιμονή, μεθοδικότητα και διαρκή αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

Το μεγάλο στοίχημα της επόμενης περιόδου δεν είναι μόνο να επιτυγχάνουμε ικανοποιητικούς ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης, είναι να διασφαλίζουμε ότι όλοι οι πολίτες θα έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν ουσιαστικά στους καρπούς της, γι' αυτό και χρειάζεται, όπως υπογράμμισε ο Πρωθυπουργός στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, να κινηθούμε ταχύτερα χωρίς να εγκαταλείψουμε τη δημοσιονομική υπευθυνότητα. Η υπευθυνότητα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι αφηρημένη έννοια. Είναι η ικανότητα να ισορροπούμε ανάμεσα στην κοινωνική ευαισθησία και τη δημοσιονομική σύνεση. Από το 2019 η Ελλάδα ακολουθεί μια συνεπή οικονομική πολιτική, μειώνοντας φορολογικά βάρη, περιορίζοντας το χρέος, ενισχύοντας τη δημοσιονομική σταθερότητα και αποκαθιστώντας την αξιοπιστία της.

Η οικονομία μας έχει κάνει σημαντικά βήματα πρόοδου, κερδίζοντας έδαφος σε αυτοπεποίθηση και δυναμισμό, ωστόσο δεν έχουμε την πολυτέλεια του εφησυχασμού. Η πρόοδος δεν είναι δεδομένη. Οφείλουμε να ενισχύσουμε τις προοπτικές της κοινωνίας και να διασφαλίσουμε ότι η οικονομική πρόοδος συνοδεύεται από κοινωνική δικαιοσύνη. Το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2027 αποτελεί ευκαιρία να προχωρήσουμε με ρεαλισμό, ευθύνη και αποφασιστικότητα. Στόχος μας, είναι και παραμένει, μια Ελλάδα πιο ανθεκτική, πιο ανταγωνιστική, πιο δίκαιη και πιο ισχυρή με βιώσιμη ανάπτυξη και περισσότερες ευκαιρίες για όλους.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστώ τον κ. Σταϊκούρα. Τον λόγο έχει ο κ. Τσακαλώτος.

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα παρουσιάσω τρία αφηγήματα της Νέας Δημοκρατίας σε αυτό το Προσχέδιο, θα αποδομήσω και τα τρία, αλλά για το τρίτο θα απευθυνθώ στην Αριστερά, γιατί υπάρχει ένα αίσθημα ότι είμαστε μπλοκαρισμένοι και πρέπει να συζητήσουμε πώς θα ξεμπλοκαριστούμε.

Πρώτον, το αφήγημα το ακούσατε από τον κ. Σταϊκούρα. Ότι έχουμε διπλάσια ανάπτυξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση και σταδιακά επιτυγχάνεται η σύγκλιση. Κύριε Σταϊκούρα, και ο κ. Πετραλιάς το ξέρει, έχω κάνει τους υπολογισμούς αν υποθέσουμε, όπως λέει ο Προϋπολογισμός, ότι του χρόνου η ανάπτυξη στην Ελλάδα θα είναι 2,6% και στην Ευρωζώνη θα είναι 1,3%, διπλάσια δηλαδή, πόσα χρόνια χρειάζονται, αν έχουμε πάντα

διπλάσια ανάπτυξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση, να φτάσουμε στον ευρωπαϊκό μέσο όρο στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Είναι 28 χρόνια.

Άρα σας προτείνω αυτό τον Προϋπολογισμό να τον ονομάσετε «Ελλάδα 2054». Νομίζω κύριε Πετραλιά αν εξαιρέσουμε την κυρία, είστε ο πιο μικρός εδώ, οπότε μέχρι το 2054 εσείς μπορεί να ζήσετε να δείτε την ωρίμανση της «Ελλάδας 2054». Αυτά ισχύουν κάνοντας την υπόθεση ότι και θα έχουμε για όλα αυτά τα χρόνια διπλάσια ανάπτυξη, που φαντάζομαι ότι δεν στοιχηματίζετε το αυτοκίνητό σας ότι θα έχουμε για όλα τα επόμενα 28 χρόνια διπλάσια ανάπτυξη, και ότι είναι μεγάλος στόχος να είμαστε στο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης που βλέπουμε ότι κανένας δεν είναι ευχαριστημένος, ότι γίνεται χαμός παντού στη Γαλλία, στην Ιταλία, στην Ισπανία. Κανένας δεν νιώθει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση τα πάει καλά, κανένας δεν είναι περήφανος για τους ευρωπαίους ηγέτες που τσακώνονται τώρα, σε αυτές τις συνθήκες, να μειώσουν κι άλλο τον προϋπολογισμό για την κοινωνική συνοχή και να ενισχύσουν τις αμυντικές δαπάνες.

Το δεύτερο αφήγημα είναι ότι κανένας δεν μένει πίσω, ότι η Νέα Δημοκρατία επειδή έχει αυτή τη δημοσιονομική σοβαρότητα που μας λένε, επιστρέφει πόρους πίσω στην κοινωνία. Ο κ. Πετραλιάς και ο κ. Σταϊκούρας, ίσως και άλλοι, που είναι οικονομολόγοι, θα μπορούσαν να σας εξηγήσουν, τι σημαίνει για μια χώρα ότι έχει μια ενεργειακή κρίση. Σημαίνει ότι η χώρα είναι φτωχότερη. Δίναμε ένα ποσό για την ενέργεια πριν, όπως συνέβη και τη δεκαετία του '70 με την ενεργειακή κρίση, τώρα δίνουμε πολύ περισσότερα, άρα η χώρα είναι φτωχότερη. Πως μοιράζεται το βάρος είναι το βασικό θέμα και τι κάνει η κυβέρνηση. Εν μέρει αποζημιώνει τους πιο φτωχούς, τα λαϊκά και τα μεσαία στρώματα, εν μέρει ισχύει αυτό. Για παράδειγμα, για το πετρέλαιο θέρμανσης η τιμή ήταν 1,1 ευρώ πέρυσι, θα ήταν 1,9 φέτος, τελικά με τις επιδοτήσεις θα φτάσει στο 1,5 για κάποιους συμπολίτες μας και για τα φτωχότερα στρώματα θα φτάσει στο 1,3. Σε κάθε περίπτωση, χάνουν όμως, επιβαρύνονται σε σχέση με την περσινή χρονιά. Οι πιο πλούσιοι πώς συμμετέχουν σε αυτή την αναπροσαρμογή; Καθόλου δεν συμμετέχουν. Δεν συμμετέχουν, γιατί είναι πολύ μικρό το κομμάτι των δαπανών στους πιο πλούσιους για πετρέλαιο θέρμανσης ή πετρέλαιο κίνησης, δεν κάνει καμία διαφορά η τιμή για το πλουσιότερο 30% του πληθυσμού.

Άρα τι κάνετε; Χρησιμοποιείτε δομικά τον πληθωρισμό ώστε να δημιουργήσετε υπερπλεονάσματα, εν μέρει να μειώσετε την επιβάρυνση για τους πιο φτωχούς και δεν κάνετε τίποτα για τους πιο πλούσιους, ίσα ίσα τους δίνετε. Είναι δομικό πρόβλημα και δεν λύνεται με τα επιδόματα, ότι πληρώνουν το διπλάσιο οι Έλληνες για την εκπαίδευση σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ, το διπλάσιο κατά μέσο όρο για την υγεία. Το ίδιο ισχύει, όπως είπα και ο κ. Γερουλάνος, για το πρόβλημα της στέγασης που δεν μπορείτε να το λύσετε. Αυτά τα δομικά προβλήματα δεν τα αντιμετωπίζει αυτός ο Προϋπολογισμός. Άρα ουσιαστικά οι φτωχοί είναι το αμορτισέρ της οικονομίας. Όταν γίνεται μια κρίση, αυτοί το παίρνουν πάνω τους. Αυτή είναι η πολιτική της Νέας Δημοκρατίας.

Πάμε στο τρίτο αφήγημα που είναι για το δημοσιονομικό χώρο. Τι μας λέει η κυβέρνηση; Αυτός είναι ο δημοσιονομικός χώρος, αυτός υπάρχει, πείτε μας τι θέλετε, ξεχνώντας ότι αυτός ο δημοσιονομικός χώρος δημιουργείται από όλες τις μειώσεις φόρων που επιλέξατε για τα στοχευμένα ακροατήρια που θέλατε, όλες τις αυξήσεις στις δαπάνες για τα στοχευμένα ακροατήρια και τους στόχους που επιλέξατε και μας λέτε να δεχθούμε το σύνολο των πολιτικών σας επιλογών από το 2019 μέχρι το 2026 και να κάνουμε κάποιες

προτάσεις. Κύριοι συνάδελφοι του ΠΑΣΟΚ ιδιαίτερα και της ΕΛΑΣ αν υπήρχε εδώ, σχεδόν το έχετε αποδεχθεί αυτό το αφήγημα. Θα σας πω εγώ κατά την άποψή μου, γιατί είμαστε μπλοκαρισμένοι και μιλάω τώρα στον κύριο Γερουλάνο, στον κ. Κουκουλόπουλο και στον κ. Καρυπίδη. Γιατί είμαστε μπλοκαρισμένοι; Γιατί ουσιαστικά, η Νέα Δημοκρατία θέτει την ατζέντα και υπάρχουν τουλάχιστον τρία πράγματα που δεν τα συζητάμε σοβαρά.

Δεν συζητάμε γιατί πρέπει οι αμυντικές δαπάνες να είναι στο 5% του ΑΕΠ. Αν ήταν στο 2% δεν θα ήταν μεγαλύτερος ο Δημοσιονομικός Χώρος; Θα κάνουμε αυτή τη συζήτηση ως Αριστερά; Ποια εξωτερική πολιτική χρειάζεται; Όχι η εξωτερική πολιτική που έχουμε τώρα από την κυβέρνηση της ΝΔ με την πιο καιροσκοπική, πιο επιθετική χώρα. Τώρα έχουμε και βουλευτές που θέλουν να κάνουν μια ομάδα «οι φίλοι της γενοκτονίας»; Έτσι δεν είναι για τη «Νέα Δημοκρατία»; Αυτό δεν προσπαθεί να δημιουργηθεί; Θα συζητήσουμε για το ποιες στρατιωτικές δαπάνες χρειάζονται για τον και ποιες όχι;

Δεύτερον. Συζητάμε σοβαρά για τη φορολογία; Να φτάσει πάλι η φορολογία των επιχειρήσεων στο 27%; Για τα μερίσματα, για τη φορολογία του πλούτου, τι λέμε; Ποια είναι, η πιο κεντρική διαχωριστική γραμμή μεταξύ της Αριστεράς και της Δεξιάς; Αν θα είναι, προτιμάμε την ιδιωτική κατανάλωση και τη συλλογική κατανάλωση. Και σε αυτή τη μεγάλη μάχη, δεν τη δίνουμε ιδεολογικά και μετά λέμε, γιατί είμαστε μπλοκαρισμένοι και γιατί ο κόσμος δεν πιστεύει τα προγράμματά μας που είναι προφανώς πιο γενναιόδωρα από αυτά της «Νέας Δημοκρατίας»; Γιατί δεν το συζητάμε σοβαρά.

Και το τρίτο. Το Μεταναστευτικό. Χωρίς μια πολιτική ένταξης των μεταναστών, δεν θα υπάρχουν συντάξεις. Δεν θα αντιμετωπίσουμε το Δημογραφικό και δεν θα διευρυνθεί η φορολογική βάση. Άρα έχουμε μια Κυβέρνηση που στοχεύει με την πολιτική της για τους μετανάστες να είναι πιο μικρή η φορολογική βάση, πιο στενή, να είναι λιγότερα τα εργατικά χέρια από αυτά που χρειαζόμαστε και να μη λύσουμε το Δημογραφικό που σε κάποια χρόνια, οι Έλληνες θα είναι 7 εκατομμύρια και αν είναι κάποιος, ή κάποια εδώ που πιστεύει ότι με κάποια επιδόματα παιδείας ξαφνικά δεν θα είμαστε 7 εκατομμύρια και θα γίνουμε 9 εκατομμύρια σε 30 χρόνια, θα παραμείνουμε στα 9 εκατομμύρια. Νομίζω ότι πραγματικά είναι εκτός πραγματικότητας.

Για την Αριστερά. Είναι μπλοκαρισμένη αυτή τη στιγμή, γιατί έχει χρόνια που δεν έχει σηκώσει το γάντι της ιδεολογικής μάχης. Έχουμε αφήσει τη «Νέα Δημοκρατία» και σε άλλες Χώρες δεξιές δυνάμεις, να τρέχουν μπροστά και να θέτουν την ατζέντα ότι οι χαμηλοί φόροι είναι καλό, ότι η δημοσιονομική στενότητα σημαίνει ότι δεν μπορείς να κάνεις κάτι παραπάνω. Ότι είμαστε αναγκασμένοι να αντιμετωπίσουμε τη ρωσική απειλή, μια απειλή που έκανε τρία χρόνια να κερδίσει 80 χιλιόμετρα στο Ντονμπάς και τώρα μας λένε ότι ανά πάσα στιγμή θα μπει στο Παρίσι. Αυτή είναι η συζήτηση τώρα που γίνεται και μετά λέμε, γιατί ο κόσμος δεν μας πιστεύει; Δεν μας πιστεύει γιατί δεν είναι ρεαλιστικά αυτά τα προγράμματα, ούτε αυτές οι υποσχέσεις που δίνουμε. Αν δεν αλλάξουμε την κατεύθυνση της πολιτικής.

Άρα τρία «αφηγήματα». Τα δυο, νομίζω, τα λέμε όλοι. Το τρίτο χρειάζεται, όχι μόνο να λέμε και να πούμε λίγο για το Δημοσιονομικό Χώρο όπως είναι τώρα, αλλά να στηρίξουμε μια συζήτηση που λέει πραγματικά τι θα ήταν ένας καλός, ο δικός μας Δημοσιονομικός Χώρος.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Και εμείς, ευχαριστούμε, τον κ. Τσακαλώτο. Μέσω των υπηρεσιών WEBEX, θα δώσουμε τον λόγο στον κ. Πέτσα.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ (ΣΤΕΛΙΟΣ) ΠΕΤΣΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, σας ευχαριστώ πολύ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είχα σκοπό να ξεκινήσω κάπως αλλιώς, όμως μου έδωσε αφορμή, ο κ. Τσακαλώτος, με την τοποθέτησή του. «Χλεύασε», αν κατάλαβα καλά, την προσπάθεια που κάνει η Κυβέρνηση, να συγκλίνει με τον μέσο όρο της Ευρώπης και αναφέρθηκε ο κ. Τσακαλώτος ότι, με αυτούς τους ρυθμούς ανάπτυξης θα πετύχουμε τη σύγκλιση στο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το 2054. Άρα, με υπερδιπλάσιους ρυθμούς ανάπτυξης από το μέσο όρο της Ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν είναι ευχαριστημένος, ο κ. Τσακαλώτος. Θέλω όμως να θυμίσω ότι όταν ήταν Κυβέρνηση ο κ. Τσίπρας, με τον κ. Καμμένο και Υπουργός Οικονομικών, ο κ. Τσακαλώτος, ο ρυθμός ανάπτυξης της Ελληνικής Οικονομίας εκείνη την τετραετή περίοδο ήταν υποδιπλάσιος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης, όχι υπερδιπλάσιος που είναι επί της διακυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη.

Επομένως, κύριε Τσακαλώτε, πραγματικά θα ήθελα να σας ρωτήσω, πότε θα συνέκλινε η ελληνική οικονομία με την ευρωπαϊκή; Ποτέ. Επομένως, επειδή ξέρετε ότι εγώ δεν είμαι από αυτούς που πανηγυρίζουν, επειδή έχουμε ρυθμούς ανάπτυξης 2% και 3%, θα ήθελα πολύ περισσότερο, τουλάχιστον αναγνωρίζω ότι συγκλίνουμε τώρα και δεν αποκλίνουμε με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το άλλο που θα ήθελα να θίξω είναι ότι η ομιλία του Κυριάκου Πιερρακάκη χθες, αλλά και του Θάνου Πετραλιά σήμερα, στόχευσαν κυρίως στο γεωπολιτικό περιβάλλον, το οποίο είναι αβέβαιο, στις προκλήσεις που έχουμε να αντιμετωπίσουμε και στις προβλέψεις του 2027, οι οποίες είναι όλες οι θετικές. Ο ρυθμός ανάπτυξης, η αποκλιμάκωση της ανεργίας είναι κοντά στα ιστορικά χαμηλά και η αποκλιμάκωση του χρέους με τον ταχύτερο ρυθμό, που έχει επιτευχθεί ποτέ στις αναπτυσσόμενες οικονομίες του ΟΟΣΑ, όλα αυτά είναι θετικά.

Όπως ξέρετε το 2027, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι ένα έτος εκλογών, επομένως, για να γίνουν υλοποιήσιμες αυτές οι προβλέψεις του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού για το 2027 θα έχουν μεσολαβήσει οι εθνικές εκλογές. Γι' αυτό, θα ήθελα να τοποθετηθώ περισσότερο σήμερα για τις εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων, το πώς θα κλείσει το 2026, μια χρονιά πολύ δύσκολη, με έναν πόλεμο που δεν είχαμε στο ραντάρ, όταν ψηφίζαμε τον Προϋπολογισμό του 2026, αυτόν που ξεκίνησε στις 28 Φεβρουαρίου του 2026 στη Μέση Ανατολή. Αυτός ο πόλεμος προκάλεσε μια τεράστια διαταραχή στην προσφορά πετρελαίου και η Ευρώπη και η χώρα μας αντιμετωπίζουν ταυτόχρονα διαταραχή και έλλειψη προσφοράς από τη Ρωσία, αλλά και από τις χώρες της Μέσης Ανατολής.

Αν κάποιος το έλεγε αυτό στους συμπολίτες μας ή εδώ στα μέλη του Εθνικού Κοινοβουλίου, πριν από κάποια χρόνια, ότι θα ήταν κλειστή η κάνουλα ταυτόχρονα και από τη Ρωσία και από τη Μέση Ανατολή για πετρέλαιο προς την Ελλάδα, όλοι θα στοιχημάτιζαν ότι θα ήταν η πρώτη αναπτυσσόμενη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ που θα είχε καταρρεύσει, ακριβώς λόγω της εξάρτησής της από υδρογονάνθρακες και από εισαγωγές. Κι

όμως, αυτό το αφήγημα το αρνητικό, που κάποιοι θα πίστευαν, δεν το υλοποιήσαμε, αντίθετα καταφέραμε να σταθούμε όρθιοι απέναντι σ' αυτήν την πολύ δύσκολη συγκυρία. Γιατί έγινε αυτό; Γιατί είχαμε μια συνετή οικονομική πολιτική, μια συνετή δημοσιονομική πολιτική και ένα πλεόνασμα εμπιστοσύνης, εκεί που στο παρελθόν υπήρχε έλλειμμα εμπιστοσύνης, χάριν στη στιβαρή διακυβέρνηση αυτής της Κυβέρνησης, της Νέας Δημοκρατίας και του Κυριάκου Μητσοτάκη.

Όμως, τα προβλήματα δεν μπορεί να κρυφτούν πίσω από αυτή την επίδοση και αυτή την αναγνώριση αλλά να εστιάσουμε σε αυτά που πρέπει να κάνουμε. Τα βασικά προβλήματα που έχουμε να αντιμετωπίσουμε είναι μια δυσπιστία των πολιτών απέναντι στην πολιτική, όταν δεν καταφέρνει να αντιμετωπίσει αυτό που η κοινωνία, προβάλλει ως πρώτο πρόβλημα εδώ και πολλά χρόνια, την ακρίβεια. Μπορεί όλη αυτή η συζήτηση που κάνουμε για πληθωριστικές πιέσεις, που είναι επίμονες, για την αύξηση της ενεργειακής τιμής, η οποία έχει πληθωριστικές, αλυσιδωτές αντιδράσεις, να είναι τεχνική για πολλούς, όμως η πλειοψηφία της κοινωνίας καταλαβαίνει ότι κάτι γίνεται, που δεν είναι προς το συμφέρον της και δεν τα βγάζει εύκολα πέρα.

Γι' αυτό, οι απαντήσεις, οι κυβερνητικές, πρέπει να είναι τολμηρές. Θα έλεγα ότι και της Αντιπολίτευσης οι προτάσεις θα έπρεπε να είναι τολμηρές, όμως δυστυχώς αυτή τη στιγμή στη συγκυρία που βιώνουμε, ακούγοντας τις προτάσεις που έρχονται από τα κόμματα της Αντιπολίτευσης δεν βλέπω ούτε κάτι ρεαλιστικό, ούτε κάτι ριζικά διαφορετικό από αυτό το οποίο προωθεί η Κυβέρνηση. Γι' αυτό, λοιπόν, θα εστιάσω στις προβλέψεις για το τέλος του 2026 και που νομίζω ότι χρειάζεται να γίνει κάτι παραπάνω.

Αυτό που εγώ βλέπω, με βάση και τη συζήτηση που είχαμε χτες με τον Πρόεδρο του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου, τον κ. Τσουκαλά, είναι ότι υπάρχει ένα πολύ μεγάλο πρωτογενές πλεόνασμα 9,5 δισεκατομμύρια ευρώ, εκτιμάται για το 2026, από 7,2 δισεκατομμύρια ευρώ που ήταν ο στόχος. Αυτό, παρά το γεγονός, ότι σύμφωνα με τον Πίνακα 2.5 του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού έχουν ενσωματωθεί μέτρα 600 εκατομμύρια ευρώ, θετικά, δηλαδή επιστροφής προς την κοινωνία, απ' αυτά που εξήγγειλε ο Πρωθυπουργός στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης τον Σεπτέμβρη, αλλά και συνολικά έχουν ενσωματωθεί περίπου 4 δισεκατομμύρια ευρώ προηγούμενων θετικών παρεμβάσεων αυτής της Κυβέρνησης σε μια σειρά από πολιτικές, από την ενίσχυση των εισοδημάτων μέχρι τη μείωση των φόρων, την αύξηση των συντάξεων, έκτακτες παροχές για την αντιμετώπιση της ακρίβειας. Όλα αυτά μπορείτε να τα δείτε στον Πίνακα 2.5.

Αναρωτιέμαι, λοιπόν, αν, μετά από τέσσερα περίπου δισεκατομμύρια ευρώ έκτακτων θετικών παρεμβάσεων, το πρωτογενές πλεόνασμα, φέτος, διαμορφωθεί στα 9,5 δισεκατομμύρια ευρώ, γιατί ο Πρόεδρος του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου λέει ότι τα δημοσιονομικά περιθώρια είναι εξαιρετικά στενά; Νομίζω ότι απάντηση είναι σε αυτό που όλοι δεν έχουμε κατανοήσει το μέγεθος του. Ότι πλέον δεν έχουμε μόνο έναν στόχο πρωτογενούς πλεονάσματος ή ελλείμματος, αλλά έναν στόχο αύξησης του ορίου δαπανών. Οι νέοι, λοιπόν, δημοσιονομικοί κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης φαντάζουν ως στενός κορσές σε μία οικονομία η οποία βγήκε από μια πολύ μεγάλη δημοσιονομική κρίση την προηγούμενη δεκαετία και που έχει εγγενή χαρακτηριστικά αύξησης των εσόδων.

Ανοίγω εδώ μια παρένθεση. Άκουγα χθες πολλούς καλούς συναδέλφους να κατηγορούν την Κυβέρνηση γιατί ενώ μειώνει φορολογικούς συντελεστές τα έσοδα αυξάνουν. Κι άκουγα κάτι νούμερα για αυξήσεις εσόδων από ΦΠΑ ή από άλλους φόρους. Κανείς από αυτούς δεν είπε ότι το ΑΕΠ της χώρας αυξάνεται και σήμερα θα είναι ή στο τέλος του 2026 θα είναι στα 262 δισεκατομμύρια ευρώ, όταν το 2018 ήταν 185 δισεκατομμύρια ευρώ. Θα είχε νόημα αυτή η συζήτηση, αν κάποιος έλεγε ότι τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξάνονται πιο πολύ. Όμως παραμένουν περίπου σταθερά σε ένα ποσοστό κοντά στο 50%. Δεν είμαι φυσικά ικανοποιημένος. Θα ήθελα να μειώνονται προς το 40%, όχι να παραμένουν κοντά στο 49% ή στο 50%, ως ποσοστό του ΑΕΠ, τα έσοδα. Όμως εκεί είναι, δεν εκτοξεύθηκαν. Αντίθετα, παρέμειναν σταθερά, παρά τη μείωση των φορολογικών συντελεστών, μια σειρά φόρων, 93 συγκεκριμένα.

Γιατί συνέβη αυτό; Συνέβη γιατί αποκαλύφθηκε η παραοικονομία και η φοροδιαφυγή, συνέβη γιατί υπάρχει φυσικά αυξημένη εξωτερική ζήτηση για τις ελληνικές τουριστικές υπηρεσίες με αποτέλεσμα να αυξάνονται κάθε χρόνο οι τουριστικές εισπράξεις, άρα, μας δίνει και φορολογικά έσοδα από 'κει και φυσικά και λόγω του πληθωρισμού. Αλλά δεν αυξήθηκε, γιατί υπάρχει κάποια φοροεπιδρομή από αυτή την Κυβέρνηση. Αντιθέτως, υπάρχει μείωση των φορολογικών συντελεστών.

Όμως, για να επανέλθω κλείνοντας την παρένθεση σε αυτό που έλεγα πριν, οι δημοσιονομικοί κανόνες που περιλαμβάνουν και τις μειώσεις φόρων μέσα στο όριο των δαπανών φαίνεται δεν εξυπηρετούν οικονομίες όπως η ελληνική. Και ακούγοντας και τον Γενικό Εισηγητή της «Νέας Δημοκρατίας», κ. Θεόδωρο Σκυλακάκη, που έχει υπηρετήσει στη θέση του Υφυπουργού και αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών αλλά και στη θέση του Υπουργού Ενέργειας και Περιβάλλοντος, καταλαβαίνω ότι κι εκείνος επισημαίνει ότι οι παλιοί δημοσιονομικοί κανόνες δεν ανταποκρίνονται στις σημερινές συνθήκες.

Επομένως, για συνοψίσω το επιχείρημά μου, θα περιμένω μέχρι το τέλος του 2026, σε συνέχεια και της πρωτοβουλίας του Πρωθυπουργού που ζητά μεγαλύτερη ευελιξία από τους εταίρους μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και από τις δικές μας εσωτερικές πολιτικές, να εξαντλήσουμε ό,τι περιθώριο έχουμε προκειμένου να στηρίξουμε την κοινωνία, τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις τώρα, μέχρι το τέλος του 2026. Το 2027, ιδίως μετά το πρώτο τρίμηνο του 2027, φαντάζει πολύ μακρινό και θα έχουμε μπει σε μία προεκλογική περίοδο. Και τότε, πραγματικά δεν θα είναι ο χρόνος εκείνος ο κατάλληλος για να εξηγήσουμε αυτά που μπορούμε να εξηγήσουμε τώρα στους πολίτες. Πρώτον, ότι οι δημοσιονομικοί κανόνες άλλαξαν. Δεύτερον να παραδεχτούμε ότι δεν εξυπηρετούν την ελληνική οικονομία, όπως δεν εξυπηρετούν και άλλες ενδεχομένως ευρωπαϊκές οικονομίες και αυτό σίγουρα μετά βεβαιότητας θα γίνεται και στο μέλλον και τρίτον, παράλληλα με τη συζήτηση για αυξημένη ευελιξία φέτος, που ξεκίνησε ο Έλληνας Πρωθυπουργός και ακολούθησε η Ιταλίδα Πρωθυπουργός, να ανοίξουμε μια συζήτηση για δημοσιονομικούς κανόνες που θα είναι εύλογοι και όχι για δημοσιονομικούς κανόνες που θα είναι θηλιά στον λαιμό Κυβερνήσεων, αλλά πάνω απ' όλα κοινωνιών.

Με αυτές τις σκέψεις θα ήθελα να ευχαριστήσω, κύριε Πρόεδρε, για την ευελιξία να πάρω τον λόγο τώρα μέσω Webex και επίσης, να πω ότι η συζήτηση η χθεσινή με τον Πρόεδρο του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου ενδεχομένως, για μια προτροπή για το μέλλον, θα ήταν μια καλή ευκαιρία να μπορούμε να έχουμε κάποιες παρεμβάσεις ή κάποια σχόλια,

όπως αυτό που έκανα εγώ τώρα, για την καταλληλότητα των δημοσιονομικών κανόνων για μια οικονομία όπως η ελληνική.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Και εμείς κύριε Πέτσα, σας ευχαριστούμε για τη μεστή ομιλία σας.

Στο σημείο αυτό έγινε η β' ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής.

Παρόντες ήταν οι Βουλευτές κ.κ.: Αβραμόπουλος Δημήτριος, Ακτύπης Διονύσιος, Αραμπατζή Φωτεινή, Αυγενάκης Ελευθέριος, Αυγερινούπουλου Διονυσία – Θεοδώρα, Βλάχος Γεώργιος, Καράογλου Θεόδωρος, Καρασμάνης Γεώργιος, Κόνσολας Εμμανουήλ (Μάνος), Κοτρωνιάς Γεώργιος, Κυρανάκης Κωνσταντίνος, Κωτσός Γεώργιος, Λιβανός Μιχαήλ, Λιούτας Αθανάσιος, Μηταράκης Παναγιώτης (Νότης), Μπαραλιάκος Ξενοφών (Φώντας), Παπαδόπουλος Μιχαήλ (Μιχάλης), Πασχαλίδης Ιωάννης, Πέτσας Στυλιανός (Στέλιος), Σιμόπουλος Ευστράτιος (Στράτος), Σκόνδρα Ασημίνα, Σκρέκας Κωνσταντίνος, Σκυλακάκης Θεόδωρος, Σταϊκούρας Χρήστος, Σταμενίτης Διονύσιος, Συρεγγέλα Μαρία, Τραγάκης Ιωάννης, Τσιάρας Κωνσταντίνος, Χαρακόπουλος Μάξιμος, Αποστολάκη Ελένη-Μαρία (Μιλένα), Γερούλανος Παύλος, Κατρίνης Μιχαήλ, Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις), Μπιάγκης Δημήτριος, Σπυριδάκη Αικατερίνη (Κατερίνα), Σταρακά Χριστίνα, Καραθανασόπουλος Νικόλαος, Μεταξάς Κωνσταντίνος Βασίλειος, Τσοκάνης Χρήστος, Βιλιάρδος Βασίλειος, Φωτόπουλος Στυλιανός, Γιαννούλης Χρήστος, Καριπίδης Ιωάννης, Παππάς Νικόλαος, Βορύλλας Ανδρέας, Τσιρώνης Σπυρίδων, Καζαμίας Αλέξανδρος, Δραγασάκης Ιωάννης, Μάλαμα Κυριακή, Μπάρκας Κωνσταντίνος, Παπαϊωάννου Αρετή και Τσακαλώτος Ευκλείδης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ολοκληρώσαμε τις τοποθετήσεις των μελών της Επιτροπής. Τώρα, θα δώσουμε τον λόγο στην κ. Ελένη Καραγεωργοπούλου, ανεξάρτητη βουλευτή, για την τοποθέτησή της.

ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ: Σας ευχαριστώ πολύ. Θα ήθελα λίγο παραπάνω χρόνο. Θεωρώ ότι είμαι η τελευταία που κλείνω αυτή τη συνεδρίαση. Μια κορυφαία διαδικασία που αφορά στη συζήτηση του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού του έτος 2027 σε μια πρωτοφανή οικονομική κρίση που βιώνουμε ως χώρα και που παρόλα αυτά ο τρόπος που την αντιμετωπίζει αυτό το σχέδιο του Προϋπολογισμού είναι μια αισιόδοξη ματιά.

Αυτή την αισιόδοξη ματιά οι νεότερες προβλέψεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου έρχονται και την αμφισβητούν. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προβλέπει για την Ελλάδα πληθωρισμό 3,6% το 2027, ενώ το Προσχέδιο προβλέπει 2,6% με βάση τον Εθνικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή και 2,4% με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη. Η απόκλιση αυτή δεν είναι καθόλου αμελητέα. Είναι μία ολόκληρη ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με τον εθνικό δείκτη του Προσχεδίου. Επομένως θα ήθελα να μας απαντήσετε, με ποια ακριβώς δεδομένα στηρίζετε αυτή την πολύ ταχύτερη αποκλιμάκωση του πληθωρισμού που έχετε δηλώσει, ποιες είναι οι παραδοχές σας για ενέργεια, τρόφιμα, στέγαση και υπηρεσίες. Γιατί οι δικές σας προβλέψεις είναι αισθητά πιο ευνοϊκές από εκείνες του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου; Αν πληθωρισμός κινηθεί τελικά κοντά στο 3,6% και όχι στο 2,6% που ενσωματώνει το Προσχέδιο, τότε μικρότερη θα είναι η πραγματική αξία κάθε αύξησης σε μισθούς και

συντάξεις και μεγαλύτερη πίεση στην κατανάλωση και ασθενέστερη η πραγματική αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών.

Δεν αρκεί να λέτε πόσο αυξάνονται ονομαστικά οι μισθοί. Θέλουμε να γνωρίζουμε τι μένει πραγματικά στην τσέπη του κάθε πολίτη μετά τον πληθωρισμό, ποια είναι η πρόβλεψή σας για το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών το 2027, ποια για την πραγματική κατά κεφαλήν κατανάλωση, πόση πραγματική αύξηση της αγοραστικής δύναμης προβλέπεται για τον εργαζόμενο και για τον συνταξιούχο κι αν μην παρουσιάζεται η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού σαν επιστροφή στην κανονικότητα. Χαμηλότερος πληθωρισμός δεν σημαίνει χαμηλότερες τιμές. Σημαίνει ότι οι τιμές συνεχίζουν να ανεβαίνουν απλά με μικρότερο ρυθμό πάνω σε ένα ήδη πολύ αυξημένο επίπεδο. Άρα, σήμερα το ερώτημα είναι πολύ πιο σοβαρό. Πόσο αξιόπιστο είναι ένα Προσχέδιο που ακόμη πριν συζητηθεί στη Βουλή εμφανίζεται αισιόδοξο τόσο για την ανάπτυξη όσο και για την αποκλιμάκωση της ακρίβειας σε σχέση με τις νεότερες διεθνείς προβλέψεις. Γιατί αν οι παραδοχές σας διαψευστούν δεν θα έχει διαψευστεί απλώς ένας αριθμός, θα έχει διαψευστεί ολόκληρη η εικόνα που παρουσιάζεται για το εισόδημα, την κατανάλωση και την καθημερινότητα των πολιτών το 2027.

Όλο το Προσχέδιο στηρίζεται σε μια κρίσιμη παραδοχή: ανάπτυξη 2,3% το 2027. Την ίδια στιγμή προβλέπεται αύξηση των επενδύσεων κατά 7,9% στη σελίδα 24 του Προσχεδίου, ακριβώς τη χρονιά μετά την ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης. Το ερώτημα λοιπόν είναι πιο συγκεκριμένο. Ποιος θα χρηματοδοτήσει αυτή την αύξηση των επενδύσεων; Πόσο από το 7,9% θα προέλθει από καθαρά ιδιωτικές επενδύσεις, πόσο από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, πόσο από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και πόσα από άλλους ευρωπαϊκούς πόρους; Θέλουμε να μας πείτε ποσά. Όχι γενική αναφορά στην επενδυτική δυναμική της οικονομίας της χώρας.

Και υπάρχει κάτι επιπλέον. Δηλώσατε ότι τα μέτρα της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης μαζί με την αύξηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων προσθέτουν περίπου 0,3% στο ΑΕΠ το 2027, άρα πόσο απ' το 2,3% της ανάπτυξης που προβλέπεται προκύπτει από αυτή την πρόσθετη δημοσιονομική ώθηση; Και ποιος θα ήταν ρυθμός ανάπτυξης χωρίς αυτήν;

Και εδώ τίθεται πλέον και ζήτημα αξιοπιστίας της ίδιας της πρόβλεψης. Η εαρινή πρόβλεψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τον Μάιο του 2026 τοποθετούσε την ανάπτυξη της Ελλάδας για το 2027 στο 1,6%. Εσείς σήμερα προβλέπετε 2,3%. Διαφορά 0,7% ποσοστιαίων μονάδων. Ποια ακριβώς νεότερα δεδομένα δικαιολογούν αυτή την τόσο σημαντική αναθεώρηση προς τα πάνω; Είναι οι ιδιωτικές επενδύσεις, η κατανάλωση, οι εξαγωγές ή η δημοσιονομική παρέμβαση; Δεν μιλάμε για μια ακαδημαϊκή διαφορά προβλέψεων. Πάνω στο 2,3% στηρίζονται τα φορολογικά έσοδα, τα πλεονάσματα, η πορεία του χρέους και συνολικά η εικόνα που παρουσιάζετε για το 2027. Άρα θέλουμε δύο καθαρές απαντήσεις. Από πού ακριβώς προκύπτει το 7,9% των επενδύσεων μετά το τέλος του Ταμείου Ανάκαμψης, ποια συγκεκριμένα στοιχεία σας κάνουν να προβλέπεται ανάπτυξη 2,3% όταν η τελευταία διαθέσιμη εαρινή πρόβλεψη της Κομισιόν ήταν αισθητά χαμηλότερη; Και γιατί διαφορετικά έχουμε ένα πολύ αισιόδοξο τελικό αριθμό χωρίς να γνωρίζουμε επαρκώς ποιος ακριβώς τον χρηματοδοτεί και πάνω σε ποιες παραδοχές στηρίζεται.

Το ίδιο το Προσχέδιο στις σελίδες 25, 26 αναγνωρίζει σοβαρούς καθοδικούς κινδύνους για το 2027, γεωπολιτική αβεβαιότητα, διεθνές εμπόριο, ενεργειακές τιμές, χρηματοπιστωτικές συνθήκες και φυσικές καταστροφές. Έχετε ποσοτικοποιήσει ένα δυσμενέστερο σενάριο για το 2027 και αν ναι, ποια επίπτωση θα είχε σε ανάπτυξη, έσοδα, πρωτογενές αποτέλεσμα και χρέος; Αν η ανάπτυξη, δεν φτάσει στο 2,3%, αν η ενέργεια επιβαρύνει περισσότερο την οικονομία ή αν το κόστος του δανεισμού αυξηθεί, ποια θα είναι η επίπτωση στα φορολογικά έσοδα, στο πρωτογενές αποτέλεσμα και στο χρέος; Δεν αρκεί να απαριθμείτε τους κινδύνους, να γνωρίζουμε πρέπει τι αντοχές έχει ο Προϋπολογισμός, αν κάποιοι από αυτούς πραγματοποιηθούν. Το Προσχέδιο, προβλέπει ότι οι συνολικές επενδύσεις της οικονομίας δημόσιες και ιδιωτικές θα αυξηθούν κατά 7,9% το 2027 και ότι το ποσοστό των επενδύσεων στο ΑΕΠ, θα ανέβει από 19,2%, σε 20,2%, είναι στις σελίδες 22 και 24.

Επίσης, για το 2027, με τη λήξη του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), το ΠΔΕ αυξάνεται στα 11 δις, 4 δις εθνικό και 7 δις συγχρηματοδοτούμενο σκέλος, στη σελίδα 44. Πώς, ενώ η δημόσια επενδυτική χρηματοδότηση από ΠΔΕ και Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), υποχωρεί κατά περίπου 6 δις ευρώ από τη μια χρονιά στην άλλη, προβλέπεται ταυτόχρονα, αύξηση των συνολικών επενδύσεων κατά 7,9%; Πόσο ακριβώς από αυτή την αύξηση των επενδύσεων το 2027, αναμένεται να προέλθει από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ); Πόσο από άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα, πόσα από καθαρές ιδιωτικές επενδύσεις και ποιο είναι το απόλυτο ποσό ιδιωτικών επενδύσεων που πρέπει να πραγματοποιηθεί μέσα στο 2027, για να βγει η πρόβλεψη του 7,9%;

Τέταρτο σημείο, θα το περάσω πολύ γρήγορα, αλλά είναι πάρα πολύ βασικό. Στον Προϋπολογισμό του 2026, μας παρουσιάσατε τον Προϋπολογισμό επιδόσεων ως εργαλείο που θα συνέδεε τα χρήματα του φορολογούμενου με συγκεκριμένους στόχους, δείκτες και αποτελέσματα. Στο Προσχέδιο του 2027, διαβάζουμε ξανά για παρακολούθηση για «Gon», για παραγωγή αναφορών για συνέχιση επισκόπηση των δαπανών. Αυτό περιγράφει κυρίως τη διαδικασία, δεν μας δείχνει ακόμη πιο αποτέλεσμα παρήγαγε αυτή η διαδικασία.

Επίσης, γνωρίζουμε ότι ο αναλυτικός Προϋπολογισμός επιδόσεων, θα συνοδεύσει τον οριστικό Προϋπολογισμό, άρα, το ερώτημα μας είναι πιο συγκεκριμένο. Τα αποτελέσματα του 2026, έχουν ήδη αποτιμηθεί και έχουν ληφθεί υπόψη στην κατάρτιση του Προϋπολογισμού του 2027; Ποιες συγκεκριμένοι στόχοι του 2026 επιτεύχθηκαν και ποιοι, όχι; Ποια υπουργεία ή προγράμματα παρουσίασαν ουσιώδεις αποκλίσεις και κυρίως, υπήρξε μια περίπτωση όπου αυτή η αξιολόγηση επηρέασε ήδη την κατανομή των πόρων για το 2027; Υπήρξε πρόγραμμα που έλαβε λιγότερη χρηματοδότηση επειδή, δεν πέτυχε τους στόχους του; Πρόγραμμα που ενισχύθηκε επειδή απέδωσε καλύτερα; Δαπάνη που περιορίστηκε, καταργήθηκε ή ανασχεδιάστηκε επειδή η αξιολόγηση έδειξε χαμηλή αποτελεσματικότητα; Πρέπει να μας δώσετε κάποια συγκεκριμένα στοιχεία και ποσά. Το ίδιο και για τις επισκόπησης δαπανών. Τι απέδωσαν οι επισκοπήσεις του 2026 μέχρι σήμερα; Πόση πραγματική εξοικονόμηση προέκυψε, σε ποιους φορείς, με ποιες δαπάνες και πόσα από αυτή την εξοικονόμηση έχει ήδη ενσωματωθεί στα όρια και στις πιστώσεις του 2027;

Πέμπτο και τελευταίο σημείο και εδώ θα κλείσω με αυτό. Δεν αρκεί να μας λέτε ότι απέδωσε η μάχη κατά της φοροδιαφυγής και τα ψηφιακά εργαλεία. Το πρωτογενές πλεόνασμα του 2026, εκτιμάται σήμερα κατά περίπου 2,34 δις ευρώ υψηλότερο από αυτό

που είχατε προϋπολογίσει. Θέλουμε, λοιπόν, συγκεκριμένη αποτύπωση της διαφοράς. Πόσα από τα 2,34 δις προέρχονται από περισσότερα φορολογικά έσοδα και ποσά από χαμηλότερες δαπάνες, σε σχέση με τον αρχικό προϋπολογισμό; Ειδικά για τα φορολογικά έσοδα, μην αρκεστείτε στην γενική επίκληση της φορολογικής συμμόρφωσης. Πόσα πρόσθετα έσοδα αποδίδεται συγκεκριμένα στον περιορισμό της φοροδιαφυγής και στα ψηφιακά εργαλεία; Πόσα προέρχονται από την άνοδο των τιμών που αυξάνουν τις εισπράξεις του Κράτους, την ίδια στιγμή, που επιβαρύνει τα νοικοκυριά;

Εδώ υπάρχει ένα πολύ συγκεκριμένο ζήτημα. Είχατε θέσει ένα στόχο πρωτογενούς πλεονάσματος και τελικά, εκτιμάται ότι θα τον υπερβείτε κατά περίπου 2,3 δις ευρώ. Οι πολίτες δικαιούνται να γνωρίζουν από πού ακριβώς προέκυψαν αυτά τα πρόσθετα δισεκατομμύρια. Προήλθαν από πραγματική πάταξη της φοροδιαφυγής, από περισσότερους φόρους λόγω της ακρίβειας, από δαπάνες που τελικά δεν πραγματοποιήθηκαν; Πρέπει να δώσετε την κατανομή σε ευρώ.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε και εμείς.

Τον λόγο έχει τώρα, ο κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε. Κατ' αρχάς, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους Βουλευτές και τα μέλη της Επιτροπής, για την ουσιαστική συζήτηση, τις προτάσεις με επιχειρήματα, σε πολιτισμένο κλίμα. Αυτό έχω να πω ότι το έχει κατακτήσει η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων και είναι πάρα πολύ σημαντικό, γιατί εδώ συζητάμε πάρα πολύ σοβαρά πράγματα. Και θέλω να ξέρετε ότι όλες τις προτάσεις και όσα λέτε τα ακούμε και προσωπικά και τα λαμβάνουμε υπόψη και προσπαθούμε, όσο γίνεται, από αυτά να τα ενσωματώσουμε όσα είναι σωστά.

Όσον αφορά τις παρατηρήσεις για τις προβλέψεις, για τον πληθωρισμό, να πω ότι παρατηρούσα ότι όταν ξεκινήσαμε τη δεύτερη συνεδρίαση, το πετρέλαιο ήταν 111 και μέσα σε μια μιάμιση ώρα έχει πάει στα 106 δολάρια το βαρέλι. Μπορεί μέχρι να τελειώσω την παρέμβασή μου να ξανά έχει πάει στα 111. Η διακύμανση είναι πραγματικά τρομερή και το «ΤΤΦ», το φυσικό αέριο, από 90 έχει πάει 84. Έχουμε τύχει σε συνεδριάσεις στο Eurogroup που είχε ξεκινήσει 105 και είχε πέσει στα 85 και μετά ξανά ήρθε. Δηλαδή, αυτές οι διακυμάνσεις προφανώς είναι κάτι πραγματικά που δεν το έχουμε ξαναδεί. Το έχουμε ξαναδεί το 2022 όσον αφορά το φυσικό αέριο, αλλά όχι το πετρέλαιο. Τώρα είναι πιο πολύ το πετρέλαιο, αλλά έχει αρχίσει και χτυπάει και το φυσικό αέριο.

Η κατάσταση γεωπολιτικά είναι αρκετά δύσκολη και είναι σχεδόν αδύνατο, λόγω αυτής της διακύμανσης, να γίνουν ακριβείς προβλέψεις παγκοσμίως. Εγώ θα το πω, να ξέρετε ότι οι προβλέψεις επειδή τέθηκε, εμείς είμαστε υποχρεωμένοι και στο Προσχέδιο και στο τελικό σχέδιο, για τις τιμές του Brent και του φυσικού αερίου, να ακολουθούμε τις τεχνικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που στέλνουν σε όλα τα κράτη-μέλη. Οι προβλέψεις που βλέπετε τώρα για το Brent, θα ληφθούν υπόψη οι τελευταίες διαθέσιμες για την κατάρτιση του τελικού σχεδίου του Προϋπολογισμού στις 20 Νοεμβρίου. Αυτές γίνονται

update βασικά, με βάση το πώς πηγαίνουν οι τιμές των futures για το επόμενο έτος. Έτσι το κάνει η Commission και αυτό θα κάνουμε. Είναι τρομερή η διακύμανση και κάθε φορά προσπαθούμε να λάβουμε υπόψη τις τελευταίες διαθέσιμες προβλέψεις, όπως μας τις στέλνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Τώρα, ποια είναι η διαφορά; Ήθελα να το σημειώσω αυτό. Έχουμε περάσει μαζί με τον Χρήστο Σταϊκούρα και τον Θοδωρή Σκυλακάκη πιο δύσκολες κρίσεις και όσον αφορά την πανδημία, ήταν η πιο δύσκολη κρίση, καθώς και η κρίση του 2022, που εκτόξευσε τις τιμές του ρεύματος, που σε κάποια στιγμή είχε φτάσει πενταπλάσιες και εξαπλάσιες τιμές. Και αυτές ήταν οι πιο δύσκολες κρίσεις όσον αφορά οικονομικά τη διαχείριση από την τωρινή. Η διαφορά αυτή τη στιγμή είναι ότι, από το 2024 και μετά, δεν υπάρχει ρήτρα διαφυγής και έχουμε το όριο δαπανών και αυτή είναι η διαφορά σε σχέση με τις προηγούμενες κρίσεις. Οπότε, πρέπει να κινηθούμε σε μια λεπτή ισορροπία και αυτή είναι η δυσκολία της άσκησης: από τη μία να στηρίξουμε τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις σε αυτές τις τεράστιες αυξήσεις, ειδικά στη βενζίνη και στο φυσικό αέριο, και από την άλλη να τηρήσουμε το όριο δαπανών, που ακόμα η Ευρώπη δεν έχει δώσει ευελιξία. Το βλέπετε.

Έχουμε κάνει αιτήματα, να ξέρετε, ότι και ο Πρωθυπουργός και εμείς στο Eurogroup, με πάρα πολύ δυναμικές παρεμβάσεις και με την υποστήριξη αρκετών χωρών, για να δοθεί κάποιας μορφής ευελιξία, έστω και μέσα στα πλαίσια της ελληνικής ρήτρας διαφυγής. Ακόμα το θέμα είναι στο τραπέζι, συζητείται, κοιτούν όλοι τις εξελίξεις. Ακόμα δεν έχει δοθεί. Αλλά αυτή είναι η προσπάθειά μας, γιατί έχουμε το νέο πλαίσιο που τι λέει; Από το 2024 που θεσπίστηκε, έχεις τον δείκτη, την οροφή δαπανών -το έχουμε εξηγήσει τόσες φορές-, αν το παραβιάσεις, πρέπει να πάρεις αντίμετρα, αλλιώς έχεις πρόστιμα και εποπτεία. Δεν μπορεί κανείς να ξαναβάλει τη χώρα σε τέτοια ιστορία και το κοιτάνε και οι αγορές.

Έχουμε, λοιπόν, να ισορροπήσουμε αυτή τη στιγμή ανάμεσα σε μέτρα στήριξης στο όριο δαπανών, και έχουμε τις αγορές ομολόγων που караδοκούν. Και βλέπετε, όποια χώρα πάει να ξεφύγει, τι γίνεται με τα spreads, και αυτό θα επιβαρύνει ακόμη περισσότερο τη δημοσιονομική θέση, έτσι και ξεφύγουν τα spreads.

Έχουμε και τις γεωπολιτικές και εθνικές προκλήσεις που βλέπετε τι συμβαίνει. Είναι μια δύσκολη άσκηση ισορροπίας. Θα ισορροπήσουμε, είμαι σίγουρος, αλλά είναι καθημερινά και πολλές φορές μέσα στη μέρα που πρέπει να αλλάζουμε τις εκτιμήσεις μας, τις προβλέψεις μας και να προσπαθούμε να κοιτάμε τα μέτρα πάλι.

Μια παρατήρηση σε κάτι που αναφέρθηκε ο κ. Τσακαλώτος, πως μοιράζεται το βάρος. Καταρχάς, να πω ότι φέτος φαίνεται στο draft budgetary plan. Ίσως δεν ειπώθηκε αρκετά, το είπαμε στο δελτίο τύπου, αλλά φαίνεται στις σελίδες 33 έως 35 τι γίνεται με τις ανισότητες. Φαίνεται, λοιπόν, φέτος με τα μέτρα και τη φορολογική μεταρρύθμιση που ξεκίνησε το 2026, που μειώσαμε τον φόρο της πάνω κλίμακας, ειδικά για οικογένειες με παιδιά, αλλά ακόμα περισσότερο φέτος με τα μέτρα που λαμβάνουμε.

Πάλι μειώνεται ο φορολογικός συντελεστής για αγρότες, για τρίτεκνους και τα λοιπά, αλλά έχουμε την ενίσχυση για τους συνταξιούχους, ΑμεΑ και τα λοιπά. Επίσης, φαίνεται ακόμα μεγαλύτερη η μείωση των ανισοτήτων και του δείκτη φτώχειας. Κατά 0,6% μειώνεται ο σταθερός δείκτης φτώχειας σε απόλυτες τιμές, κατά 0,2% ο κυμαινόμενος που λέμε, ο

«floating» δείκτης. Θα τα δείτε αυτά τα στοιχεία μέσα. Είναι στο draft budgetary plan, στη σελίδα 35, που το έχουμε τρέξει με simulation από το EUROMOD.

Πολλά από τα μέτρα που κάνουμε, να εξηγήσω, για την ενεργειακή κρίση. Ένα σημαντικό μέρος των μέτρων είναι στοχευμένα, κάποια δεν είναι στοχευμένα. Ποιο δεν είναι στοχευμένο; Η επιδότηση στην αντλία δεν είναι στοχευμένη. Είναι οριζόντια, 10 λεπτά η βενζίνη, 20 λεπτά το ντίζελ κίνησης, 40 λεπτά το ντίζελ θέρμανσης. Αλλά είναι τόσο υψηλό το αρχικό σημείο που όταν κάτι επηρεάζει πάνω από το 90% των ελληνικών νοικοκυριών. Καταρχάς, το ντίζελ κίνησης επηρεάζει όλες τις επιχειρήσεις, άρα πρέπει κάτι να κάνεις, και για το θέρμανσης. Όταν κάτι επηρεάζει πάνω από το 90% των νοικοκυριών, πρέπει να προχωρήσεις σε οριζόντια στήριξη. Ερχόμαστε, βέβαια, και κάνουμε ακόμα μεγαλύτερη στήριξη μέσω του επιδόματος θέρμανσης με εισοδηματικά κριτήρια.

Έχουμε δώσει και πιο στοχευμένα -τα 150 € για κάθε παιδί, το fuel pass κ.λπ., που ήταν με εισοδηματικά κριτήρια-, αλλά όταν φτάνουν τα σημεία της ανόδου των τιμών που πλέον πάνω από το 90% των πολιτών δεν μπορεί να το αντέξει, πρέπει να παρέμβουμε και με οριζόντια μέτρα. Άρα, είναι μια ισορροπία πάλι που μοιραζόμαστε ανάμεσα σε οριζόντια μέτρα, που εν μέρει πιάνουν την αύξηση των τιμών, και πιο στοχευμένα για τους πιο ευάλωτους.

Θέλω, όσον αφορά κάτι ανέφερε ο κ. Πέτσας για τη συνέπεια. Είναι ίσως από τις λίγες φορές που, πριν τελειώσει η συζήτηση του Προσχεδίου, έχουν ήδη κατατεθεί τα μέτρα ΔΕΘ και τα μέτρα που είναι μέσα στο σχέδιο του Προϋπολογισμού για το 2027, ήδη κατατεθειμένα για ψήφιση κι αυτό δείχνει τη συνέπεια ακριβώς σε αυτά που είπαμε. Ακριβώς, έχουν ήδη κατατεθεί για ψήφιση σε χρόνο «ρεκόρ» και θα ψηφιστούν πριν κατατεθεί το τελικό σχέδιο του Προϋπολογισμού στις 20 Νοεμβρίου, για να έχουν ενσωματωθεί όλα μέσα, ψηφισμένα τα μέτρα. Εκεί προσπαθούμε να στηρίξουμε, εντός του χώρου που έχουμε, όλες τις κοινωνικές ομάδες και πάλι.

Τέλος, να αναφερθώ για τις επενδύσεις σε κάτι που ειπώθηκε, το 7,9, απλά, για να ξέρουμε λίγο. Καταρχάς, όσον αφορά στον ρυθμό ανάπτυξης, είπαμε ότι τα μέτρα ΔΕΘ, τα 2,2 δις που είναι 600 φέτος και γίνονται 2,2, άρα, η διαφορά είναι 1,6 έχουν + 0,3 στον ρυθμό ανάπτυξης. Αυτή είναι η εκτίμηση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής -της ΓΔΟΠ-, που φτιάχνει τα μακροοικονομικά μοντέλα. Άρα, από ό,τι θα ήμασταν, είμαστε + 0,3 λόγω των μέτρων ΔΕΘ.

Έχουμε έναν ρυθμό αύξησης των επενδύσεων 7,9 που το αμφισβητείτε. Καταρχάς, να πούμε ότι πέρσι ήταν 8%, φέτος προβλέπουμε 7,7% και, όντως, τίθεται το ερώτημα «πώς γίνεται αυτό, εφόσον έχουμε 7 δις στο Ταμείο Ανάκαμψης που του χρόνου αντικαθίσταται από 1,1 δις αύξηση του υπολοίπου τμήματος του Προγράμματος Δημόσιων Επενδύσεων»; Γιατί αυξάνουμε το εθνικό και το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος κατά 1,1 δις. Άρα, η διαφορά μας εδώ είναι 6 δις, σωστά; Τι γίνεται;

Καταρχάς, περίπου το 40% των πληρωμών του Ταμείου Ανάκαμψης από τα 7,2 δις των grants προς τους φορείς, είναι κεφαλαιακές μεταβιβάσεις. Το υπόλοιπο είναι επενδύσεις. Κεφαλαιακές μεταβιβάσεις, όταν δίνουμε πρόγραμμα «Εξοικονομώ» π.χ.. Αυτό θεωρείται «κεφαλαιακή μεταβίβαση». Αυτό δεν μπαίνει στο ΑΕΠ, δεν μπαίνει σε επενδύσεις. Οι κεφαλαιακές μεταβιβάσεις φέρνουν αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και των ιδιωτικών

επενδύσεων το επόμενο έτος. Άρα, υπάρχει ένα «lag effect» -όπως το λέμε εμείς. Ένα 40% της δαπάνης των grants του RRF -δηλαδή, των επιδοτήσεων- φαίνεται μακροοικονομικά το επόμενο έτος. Πρώτο στοιχείο. Παράλληλα, έχουμε την αύξηση του εθνικού ΠΔΕ και του συγχρηματοδοτούμενου.

Όσον αφορά στο δανειακό σκέλος, τι γίνεται; Πέρα από τα 2 δις που μεταφέρθηκαν στην Αναπτυξιακή Τράπεζα και θα δοθούν του χρόνου και του παραχρόνου σε δάνεια, το 1,5 δις μικροπιστώσεις, όλα αυτά μετράνε τα επόμενα χρόνια. Τα δάνεια που έχουν δοθεί ως τώρα -που μεγάλο μέρος τους συμβασιοποιήθηκε φέτος- έχουν έναν ορίζοντα εκταμίευσης από την έγκριση του δανείου περίπου 3 χρόνια κατά μέσο όρο, 3 με 4. Το ξέρει πολύ καλά ο Υπουργός, ο κ. Σκυλακάκης. Τι γίνεται, λοιπόν; Αν δείτε την κατανομή των χρημάτων που πραγματικά εκταμιεύονται προς τις επιχειρήσεις από το δανειακό σκέλος, το 2027 είναι μεγαλύτερη από το 2026. Είναι λίγο πάνω από 3 δις η πραγματική εκταμίευση του 2027 των δανείων και είναι 2,7 με 2,8 το 2026. Άρα, το δανειακό σκέλος του Ταμείου Ανάκαμψης έχει μεγαλύτερη επίδοση το 2027 από το 2026 και το 40% των δαπανών των «grants» φέτος περνάνε στο 2027. Άρα, να ξέρουμε πως βγαίνουν.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»): *(ομιλεί εκτός μικροφώνου – δεν ακούγεται)*

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Ναι, και το δανειακό σκέλος έχει διπλή επίδραση, γιατί είναι και τα χρήματα που βάζουν οι τράπεζες και οι ιδιώτες.

Άρα, δεν είναι, λοιπόν, απλά αυτό που φαίνεται. Είναι το πως δουλεύουν ακριβώς οι κανόνες και οι καταγραφές.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ (ΠΑΡΙΣ) ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ): Από το Ταμείο Ανάκαμψης *(ομιλεί εκτός μικροφώνου - δεν ακούγεται)*

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Ναι, ναι, βεβαίως.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ (ΠΑΡΙΣ) ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ): πήραμε το πρόγραμμα «Εξοικονομώ», ας πούμε, έχει μεταβιβαστεί στο Υπουργείο Ενέργειας *(ομιλεί εκτός μικροφώνου - δεν ακούγεται)*

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Ναι, να σας εξηγήσω, κατάλαβα την ερώτηση.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ (ΠΑΡΙΣ) ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ): Η μεταβίβαση μετράει φέτος ή όλη μαζί η δαπάνη μετράει του χρόνου;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Όχι. Εμείς, κοιτάμε τι φεύγει από τη Γενική Κυβέρνηση προς τον ιδιωτικό τομέα. Εκεί μετράει η δαπάνη. Η μεταβίβαση σε ένα υπουργείο δεν μετράει καν δαπάνη, καθόλου.

Αυτό που λέω «κεφαλαιακές μεταβιβάσεις», για παράδειγμα, ακόμα και όταν μεταβιβάζεται κάτι στον ιδιωτικό τομέα, γιατί έχει εγκριθεί μία επένδυση, η οποία θα υλοποιηθεί του χρόνου, θα δαπανηθεί.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»): Έχει πολλαπλασιαστεί, έτσι, εξηγούμε τα βασικά οικονομικά. Σημαίνει ότι κάνουμε μία δαπάνη επενδυτική φέτος και αυτή επιδρά φέτος, του χρόνου και λίγο του παραχρόνου.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Έτσι, ακριβώς.

Άρα, υπάρχει υστέρηση στο πότε κάνεις τη δαπάνη και πότε επηρεάζει το ΑΕΠ, να το πω έτσι. Αυτή είναι η ιστορία και γι' αυτό, ακόμα και το 2027, υπάρχει σημαντική αύξηση των δημοσίων επενδύσεων.

Να πω ότι, επειδή θα καταθέσουμε στα τέλη Νοεμβρίου και τον Πολυετή Δημοσιονομικό Προγραμματισμό, εκεί θα δείτε ότι επειδή υπάρχει αυτό το effect. Η αύξηση των επενδύσεων είναι 7,9%, η προβολή αυτή τη στιγμή για το 2027. Υπάρχει, επίσης, για το 2028 η πρόβλεψη αυτή τη στιγμή, είναι μια αύξηση γύρω στο 5,8%. Μετά κινούνται γύρω στα 4% με 4,5%, επειδή φεύγει το effect, αυτό ακριβώς του Ταμείου Ανάκαμψης. Αυτή είναι η λογική, για να έχουμε την πλήρη εικόνα. Τεχνικά είναι όλα αυτά, απλά να ξέρετε πως λειτουργεί.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ (ΠΑΡΙΣ) ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ): Κύριε Υφυπουργέ, για τις αμυντικές δαπάνες;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Κύριε Κουκουλόπουλε, για τις αμυντικές, το είπα χθες.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ (ΠΑΡΙΣ) ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ): Το 2010, αυτό που ρώτησα, μπαίνει μέρος τους ή όχι, στο κομμάτι του μηχανολογικού εξοπλισμού;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Υπάρχουν δύο κομμάτια. Το ένα είναι τι εισάγουμε έτοιμο. Για παράδειγμα, εισάγουμε ένα Rafale ή μια Belharra, αυτό μπαίνει στις εισαγωγές αγαθών και μπαίνει αφαιρετικά στο ΑΕΠ, το μειώνουμε. Αν εισάγουμε κάποιο μηχάνημα, έναν μηχανολογικό εξοπλισμό, που είναι μέσο παραγωγής για να βγει το τελικό προϊόν, π.χ. εισάγει ένα μηχάνημα η ΕΑΒ για να αναβαθμίσει τα F-16 σε Viper, αυτό θεωρείται «επενδύσεις». Αν είναι μέσο παραγωγής και αν είναι τελικό προϊόν ή οι πύραυλοι, αυτά που εισάγουμε μετράνε αρνητικά στο ΑΕΠ.

Άρα, η απάντηση είναι ότι στις επενδύσεις πολύ μικρό μέρος των εξοπλιστικών μπαίνει στις επενδύσεις, που είναι μηχανήματα, και το μεγαλύτερο μέρος μπαίνει αρνητικά στις εισαγωγές, μειώνει το ΑΕΠ, και αυτό εξηγεί και ένα μέρος της συζήτησης για το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών στα αγαθά. Τα εξοπλιστικά μειώνουν, επιβαρύνουν το Ισοζύγιο και το ξέρουμε όλοι.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε και εμείς, τον κ. Υφυπουργό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε αισίως και αν μου επιτρέπεται, με υψηλού πολιτικού επιπέδου τοποθετήσεις, η συζήτηση επί του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2027.

Στις τρεις συνεδριάσεις που διεξήχθησαν τη Δευτέρα, 19 Οκτωβρίου και την Τρίτη, 20 Οκτωβρίου, τον λόγο έλαβαν, συνολικά, επτά Γενικοί Εισηγητές, έξι Ειδικοί Εισηγητές και πέντε Βουλευτές.

Τοποθετήθηκαν, επίσης, ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κ. Κυριάκος Πιερρακάκης και ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, καθώς και ο Συντονιστής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, κ. Ιωάννης Τσουκαλάς.

Όπως προβλέπεται στο άρθρο 121 παρ. 5 του Κανονισμού της Βουλής, τα πρακτικά των συνεδριάσεων θα διαβιβαστούν στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, για να ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις της Επιτροπής στην κατάρτιση του Προϋπολογισμού του Κράτους, ο οποίος θα κατατεθεί στη Βουλή σαράντα (40) τουλάχιστον ημέρες, πριν αρχίσει το οικονομικό έτος.

Στο σημείο αυτό, λύεται η συνεδρίαση.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Στο σημείο αυτό έγινε η γ' ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής.

Παρόντες ήταν οι Βουλευτές κ.κ.: Αβραμόπουλος Δημήτριος, Ακτύπης Διονύσιος, Αραμπατζή Φωτεινή, Αυγενάκης Ελευθέριος, Αυγερινούπου Διονυσία – Θεοδώρα, Βλάχος Γεώργιος, Καράογλου Θεόδωρος, Καρασμάνης Γεώργιος, Κόνσολας Εμμανουήλ (Μάνος), Κοτρωνιάς Γεώργιος, Κυρανάκης Κωνσταντίνος, Κωτσός Γεώργιος, Λιβανός Μιχαήλ, Λιούτας Αθανάσιος, Μηταράκης Παναγιώτης (Νότης), Μπαρालιάκος Ξενοφών (Φώντας), Παπαδόπουλος Μιχαήλ (Μιχάλης), Πασχαλίδης Ιωάννης, Πέτσας Στυλιανός (Στέλιος), Σιμόπουλος Ευστράτιος (Στράτος), Σκόνδρα Ασημίνα, Σκρέκας Κωνσταντίνος, Σκυλακάκης Θεόδωρος, Σταϊκούρας Χρήστος, Σταμενίτης Διονύσιος, Συρεγγέλα Μαρία, Τραγάκης Ιωάννης, Τσιάρας Κωνσταντίνος, Χαρακόπουλος Μάξιμος, Αποστολάκη Ελένη-Μαρία (Μιλένα), Γερουλάνος Παύλος, Κατρίνης Μιχαήλ, Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις), Μπιάγκης Δημήτριος, Σπυριδάκη Αικατερίνη (Κατερίνα), Σταρακά Χριστίνα, Καραθανασόπουλος Νικόλαος, Μεταξάς Κωνσταντίνος Βασίλειος, Τσοκάνης Χρήστος, Βιλιάρδος Βασίλειος, Φωτόπουλος Στυλιανός, Γιαννούλης Χρήστος, Καριπίδης Ιωάννης, Παππάς Νικόλαος, Βορύλλας Ανδρέας, Τσιρώνης Σπυρίδων, Καζαμίας Αλέξανδρος, Δραγασάκης Ιωάννης, Μάλαμα Κυριακή, Μπάρκας Κωνσταντίνος, Παπαϊωάννου Αρετή και Τσακαλώτος Ευκλείδης.

Τέλος και περί ώρα 18.10' μ.μ. λύθηκε η συνεδρίαση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ

ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΚΟΝΔΡΑ